

Briselē, 2020. gada 8. jūnijā
(OR. en)

8440/20

ECOFIN 440
UEM 205
SOC 367
EMPL 286
COMPET 241
ENV 308
EDUC 227
RECH 207
ENER 179
JAI 439
FSTR 97
REGIO 128
GENDER 77
ANTIDISCRIM 70

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja
K-jas dok. Nr.:	ST 8194/20 - COM(2020) 521 final
Temats:	Ieteikums – PADOMES IETEIKUMS par Polijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2020. gada konverģences programmu

Pielikumā pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas ir pārskatīts un par ko ir panākta vienošanās dažādās Padomes komitejās, un kura pamatā ir Komisijas priekšlikums COM(2020) 521 final.

PADOMES IETEIKUMS

(...gada...)

**par Polijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par
Polijas 2020. gada konverģences programmu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

- (1) Komisija 2019. gada 17. decembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju, tādējādi uzsākot 2020. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Komisija 2019. gada 17. decembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 ² pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Polija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2020. gada ziņojums par Poliju tika publicēts 2020. gada 26. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Polija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā ³ ("2019. gada valstij adresētie ieteikumi"), turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Polijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) 2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija Covid-19 uzliesmojumu oficiāli pasludināja par pasaules mēroga pandēmiju. Tā ir nopietna sabiedrības veselības ārkārtas situācija, kas skar iedzīvotājus, sabiedrību kopumā un ekonomiku. Tā pakļauj valstu veselības sistēmas smagai spriedzei, rada traucējumus globālajās piegādes ķēdēs, izraisa svārstīgumu finanšu tirgos, rada patērētāju pieprasījuma satricinājumus un negatīvi ietekmē dažādas nozares. Tā apdraud cilvēku darbvietas un ienākumus, kā arī uzņēmumu darbību. Tā ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir nopietnas sekas Savienībā. Komisija 2020. gada 13. martā pieņēma paziņojumu, kurā aicināja koordinēt rīcību, reaģējot uz krīzi ekonomikā, un iesaistīt visus dalībniekus valstu un Savienības līmenī.
- (4) Vairākas dalībvalstis ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli vai ieviesušas ārkārtas pasākumus. Ārkārtas pasākumiem vajadzētu būt stingri samērīgiem, nepieciešamiem, ar ierobežotu ilgumu un saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. Uz tiem būtu jāattiecinā demokrātiskā pārraudzība un iespēja tos neatkarīgi pārskatīt tiesā.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

³ OV C 301, 5.9.2019., 123. lpp.

- (5) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Šī vispārējā izņēmuma klauzula, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97⁴ 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā 2020. gada 20. marta paziņojumā pauda viedokli, ka, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, ir izpildīti nosacījumi vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanai, un aicināja Padomi apstiprināt šo secinājumu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Viņi bija vienprātīgi, ka nopietnā ekonomikas lejupslīde prasa apņēmīgu, vērīgu un koordinētu atbildi. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ar noteikumu, ka tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.
- (6) Ir jāturpina pasākumi, lai ierobežotu un kontrolētu Covid-19 pandēmijas izplatīšanos, stiprinātu valstu veselības sistēmu noturību, mazinātu pandēmijas sociālekonomiskās sekas, izmantojot atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājāsaimniecībām, un nodrošinātu pienācīgu veselības un drošības apstākļus darbavietās nolūkā atsākt saimniecisko darbību. Savienībai būtu pilnībā jāizmanto dažādie tās rīcībā esošie instrumenti, lai atbalstītu dalībvalstu centienus minētajās jomās. Vienlaikus dalībvalstīm un Savienībai būtu jāstrādā kopā, lai sagatavotu pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu atgriešanos pie mūsu sabiedrību un ekonomiku normālas darbības un ilgtspējīgas izaugsmes, citstarp integrējot zaļo pārkārtošanos un digitālo pārneidus un mācoties no krīzes laikā gūtās pieredzes.

⁴ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā pātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

- (7) Covid-19 krīze ir apliecinājusi, ka iekšējais tirgus ir pietiekami elastīgs, lai spētu pielāgoties ārkārtas situācijām. Tomēr, lai nodrošinātu ātru un vienmērīgu pāreju uz ekonomikas atveseļošanas posmu, preču un pakalpojumu brīvu apriti un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, būtu jāatceļ tie ārkārtas pasākumi, kas kavē iekšējā tirgus normālu darbību, tiklīdz tie vairs nav nepieciešami. Pašreizējā krīze rāda, ka veselības nozarē ir vajadzīgi krīzgatavības plāni. Starp svarīgākajiem elementiem plašāku krīzgatavības plānu izstrādē ir minamas uzlabotas iepirkuma stratēģijas, diversificētas piegādes ķēdes un būtiskāko materiālu stratēģiskās rezerves.
- (8) Savienības likumdevējs ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (ES) 2020/460 ⁵ un (ES) 2020/558 ⁶ jau ir grozījis attiecīgos tiesiskos regulējumus, lai dalībvalstīm ļautu mobilizēt visus neizmantotos līdzekļus no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem nolūkā novērst Covid-19 pandēmijas ārkārtējās sekas. Minētie grozījumi nodrošinās papildu elastīgumu, kā arī vienkāršotas un racionalizētas procedūras. Lai mazinātu spiedienu uz naudas plūsmu, dalībvalstis 2020.–2021. grāmatvedības gadā var arī izmantot 100 % līdzfinansējuma likmi no Savienības budžeta. Polija tiek mudināta pilnībā izmantot šīs iespējas, lai palīdzētu visvairāk skartajām personām un nozarēm.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/460 (2020. gada 30. marts), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu) (OV L 99, 31.3.2020., 5. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV L 130, 24.4.2020., 1. lpp.).

- (9) Paredzams, ka Covid-19 pandēmijas sociālekonomiskās sekas atšķirīgu specializācijas modeļu dēļ dažādos reģionos izpaudīsies nevienmērīgi. Tas rada risku, ka Polijā palielināsies teritoriālā nevienlīdzība. To papildina risks, ka uz laiku izirs konverģences process starp dalībvalstīm, tāpēc pašreizējā situācijā ir vajadzīga mērķtiecīga politiska atbildes reakcija.
- (10) Polija 2020. gada valsts reformu programmu iesniedza 2020. gada 29. aprīlī un 2020. gada konverģences programmu – 2020. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (11) Uz Poliju šobrīd attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa.
- (12) Padome 2018. gada 13. jūlijā ieteica Polijai nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālais pieaugums ⁷ nepārsniedz 4,2 % 2019. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no iekšzemes kopprodukta (IKP). Komisijas kopējais novērtējums apstiprina būtisku novirzi no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķi 2019. gadā, kā arī 2018. un 2019. gadā, aplūkojot abus kopā. Tomēr, ņemot vērā vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu, Polijai nav jāveic papildu pasākumi saskaņā ar būtiskas novirzes procedūru.
- (13) Valdība savā 2020. gada konverģences programmā plāno, ka nominālā bilance pasliktināsies, proti, deficīts palielināsies no 0,7 % no IKP 2019. gadā līdz 8,4 % no IKP 2020. gadā. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā bija samazinājusies līdz 46,0 % no IKP, bet 2020. gadā tā palielināsies līdz 55,2 %. Covid-19 pandēmijas dēļ makroekonomisko un fiskālo perspektīvu ietekmē liela nenoteiktība.

⁷ Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

- (14) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju – un atbilstoši saskaņotai Savienības mēroga pieejai –, Polija ir laikus noteikusi budžeta pasākumus, lai palielinātu savas veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajām personām un nozarēm. Saskaņā ar 2020. gada konverģences programmu šie budžeta pasākumi sasniedz 3,2 % no IKP un ietver pabalstus pašnodarbinātajiem un personām, kas nodarbinātas saskaņā ar nestandarta darba līgumiem, uzņēmumu atbrīvojumu no sociālo iemaksu veikšanas (tās uzņemsies valsts) un subsīdijas noteiktu uzņēmumu darba algām. Turklāt Polija ir paziņojusi par pasākumiem, kuri, neradot tiešu ietekmi uz budžetu, palīdzēs nodrošināt likviditātes atbalstu uzņēmumiem, piemēram, par aizdevumu garantijām uzņēmumiem. Konverģences programmā paredzēto budžeta pasākumu fiskālā ietekme atšķiras galvenokārt uzņēmumu aizdevumu traktēšanas dēļ. Saskaņā ar iestāžu paziņojumiem Komisijas 2020. gada pavasara prognozes ir balstītas uz pieņēmumu, ka aizdevumi, kas atbilst aptuveni 2¾ procentpunktiem no IKP, tiks pārvērsti subsīdijās un tādējādi 2020. gadā uzskaitīti kā izdevumi. Kopumā Polijas veiktie pasākumi atbilst pamatnostādnēm, kas sniegtas Komisijas 2020. gada 13. marta paziņojumā. Minēto ārkārtas pasākumu un fiskālo atbalsta pasākumu pilnīga īstenošana, kam sekotu fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kad to ļaus ekonomikas apstākļi, palīdzēs saglabāt fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.
- (15) Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi ar nemainīgas politikas pieņēmumu, Polijas vispārējās valdības budžeta bilance tiek prognozēta -9,5 % apmērā no IKP 2020. gadā un -3,8 % apmērā no IKP 2021. gadā. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2020. un 2021. gadā joprojām saglabāsies zem 60 %.
- (16) Komisija 2020. gada 20. maijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo sagaidāms, ka Polija 2020. gadā pārkāps deficīta robežvērtību, kas ir 3 % no IKP. Kopumā Komisijas analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/97 noteiktais deficīta kritērijs nav izpildīts.

- (17) Covid-19 uzliesmojuma rezultātā Polija ir nonākusi jaunā sociālajā un ekonomiskajā situācijā. 2020. gadā tiek prognozēta recesija pirmo reizi gandrīz trīs desmitgažu laikā. Saskaņā ar valdības sniegtajiem datiem pandēmijas ietekme uz iedzīvotāju veselību ir bijusi salīdzinoši neliela, citstarp tāpēc, ka tika agri pieņemti bezprecedenta pasākumi, piemēram, stingra karantīna un sociālā distancēšanās. Līdz šim negatīvākās sekas tikušas novērotas pakalpojumu (tostarp transporta, mazumtirdzniecības, vairumtirdzniecības nozaru un ar atpūtu saistīto pakalpojumu) sektorā, kā arī ražošanā saistībā ar piegādes ķēžu pārrāvumiem. Lai kompensētu noteikto ierobežojumu ietekmi uz ekonomiku, valdība ir nākusi klajā ar pasākumu kopumu, kura apmērs ir aptuveni 9 % no Polijas IKP (deficītu palielinoši pasākumi apvienojumā ar likviditātes pasākumiem) un kurš ietver arī Savienības finansējumu. Atbalstu sniedz arī Polijas Valsts banka ar likviditātes nodrošināšanas pasākumiem. Valdības atbalsts ir vērsts uz ekonomikas stabilizāciju īstermiņā, atbalstot darba ņēmēju ienākumus, nodrošinot finansējumu uzņēmumiem, kas saskaras ar ieņēmumu samazināšanos, stiprinot veselības nozares izturētspēju un reaģētspēju un stiprinot finanšu sistēmu. Tas ietver arī investīciju programmu ekonomikas atveseļošanas atbalstam vidējā termiņā. Augsts ir sabiedrības pieprasījums pēc politikas reakcijas, tostarp pēc atbrīvojumiem no sociālā nodrošinājuma iemaksām, pēc pabalstiem darbiniekiem tajos uzņēmumos, kas pārtrauc savu darbību, un pēc mikrouzņēmumu piekļuves aizdevumiem. Paredzams, ka Covid-19 pandēmija 2020. gadā veicinās IKP samazināšanos par 4,3 % un 2021. gadā sekos uzlabojums 4,1 % apmērā.

- (18) Covid-19 pandēmijas dēļ veselības aprūpes sistēmā bija jāveic vēl nepieredzēti pasākumi. Tika veikti ievērojami izdevumi, piemēram, medicīniskā aprīkojuma un materiālu iegādei, slimnīcu un laboratoriju kapacitātes palielināšanai, kā arī personāla nokomplektēšanas kapacitātes stiprināšanai. Papildu resursi ir jāpiešķir arī tam, lai tiktu kompensēti citi veselības aprūpes pakalpojumi un investīcijas, kas tika atlikti vai novirzīti. Pirms Covid-19 uzliesmojuma valsts izdevumi veselības aprūpes sistēmai veidoja 4,8 % no IKP, kas ir zem Savienības vidējā rādītāja, t. i., 7 % no IKP 2018. gadā. Tas, kā arī līdzekļu neoptimāls sadalījums, kavē veselības aprūpes sistēmas darbību un piekļuvi tai. 2018. gadā to Polijas iedzīvotāju īpatsvars, kuri ziņoja par neapmierinātām vajadzībām pēc medicīniskajām pārbaudēm, sasniedza 4,2 % – tas ievērojami pārsniedz Savienības rādītāju 2 %.
- Praktizējošo ārstu un medmāsu skaits attiecībā pret iedzīvotāju skaitu joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā, un veselības aprūpes darbaspēka sadalījums valstī ir nevienmērīgs. Joprojām nepietiekami attīstītas ir sabiedrības veselības, e-veselības un primārās aprūpes jomas, kas ir ārkārtīgi būtiskas, lai varētu uzlabot profilaksi un piekļuvi un padarīt sistēmu izturīgu pret nākotnes problēmām. Pandēmijai ir bijusi ietekme uz ilgtermiņa aprūpes iestādēm, kurās daudzi iedzīvotāji pieder pie augsta riska grupas.

- (19) Covid-19 pandēmija būtiski ietekmēs darba tirgu, pavēršot pretējā virzienā pēdējos gados vērojamo bezdarba samazināšanās tendenci. Paredzams, ka bezdarba līmenis 2019. gadā palielināsies no 3,3 % līdz 7,5 %, bet 2021. gadā tas nedaudz mazināsies – līdz 5,3 %.
- Pastāv risks, ka šī īstermiņa ietekme kļūs strukturālāka vidējā termiņā, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām grupām. Pagaidu saīsināta darbalaika režīms varētu būt efektīvs instruments darbvietu saglabāšanai, un uzņēmumiem ir pietiekami stimuli tā ieviešanai. Tajā pašā laikā, neraugoties uz labvēlīgo situācijas attīstību pirms Covid-19 krīzes, dažu grupu – jo īpaši sievietes, mazkvalificētu personu, vecāka gadagājuma cilvēku un personu ar invaliditāti un viņu aprūpētāju – līdzdalība darba tirgū joprojām ir bijusi zema. Migrācija no valstīm, kas nav ES dalībvalstis, ir palīdzējusi mazināt darbaspēka trūkumu, bet, iespējams, robežkontroles dēļ turpmāk būs grūti nodrošināt migrējošu darba ņēmēju pieplūdumu. Tāpēc elastīga darba režīma, tostarp tāldarba un elastīgu darbalaika shēmu, uzlabošana – jo īpaši attiecībā uz pastāvīgiem nodarbinātības veidiem – var noderēt krīzes pārvarēšanā un arī palīdzēt atbalstīt grupas ar zemākiem ekonomiskās aktivitātes rādītājiem pastāvīgas nodarbinātības atrašanās. Tas uzlabotu arī darba tirgus noturību turpmāku lejupslīžu laikā.
- (20) Lai mazinātu Covid-19 pandēmijas sociālo ietekmi, uzturētu sociālo kohēziju un atbalstītu ekonomikas atveseļošanu, ir vajadzīgi būtiski drošības tīkli. Pēdējos gados Polija uzsāka plašu sociālo pārvedumu programmu, tostarp attiecībā uz vispārējo bērna pabalstu un papildu vienreizēju pabalstu, kas katru gadu maksājams pensionāriem, – šo pasākumu vērtība ir aptuveni 2,5 % no IKP gadā. Šie pasākumi varētu būt vēl mērķorientētāki uz sociālo aizsardzību. Tajā pašā laikā sociālo pabalstu segums cilvēkiem ar vismazākajiem ienākumiem ir zems. Lielākais galējas nabadzības pieaugums, par kuru 2019. gadā tika ziņots mājāsaimniecību budžeta apsekojuma rezultātā, bija vērojams cilvēkiem vai ģimenēm, kas saņem pabalstus (izņemot pensijas un invaliditātes pensijas), – tas liecina par trūkumiem sociālā nodrošinājuma sistēmā. Turklāt ne visu veidu darba līgumi nodrošina piekļuvi sociālajai aizsardzībai, piemēram, adekvātiem bezdarbnieka pabalstiem, maternitātes pabalstiem, slimības un invaliditātes pabalstiem. Tas padara dažus ārkārtas pasākumu ietekmētos darba ņēmējus neaizsargātākus un pakļauj tos nabadzības riskam. Turklāt minimālā ienākuma pabalstu līmenis ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju.

- (21) Pēkšņā mācību pārtraukšana visos izglītības līmeņos ir izglītības sistēmai radījusi problēmas saistībā ar attālinātu mācību nodrošināšanu. Lai novērstu pieaugošo nevienlīdzību, ir būtiski nodrošināt, ka piekļūt attālinātām mācībām var visi izglītojamie, jo īpaši nelabvēlīgā vidē dzīvojošie. Tomēr 2018. gadā gandrīz 330 000 skolēnu mājās nebija datora ar piekļuvi internetam. Ievērojamai daļai skolotāju trūkst prasmju, lai nodrošinātu digitālās mācības. Daudziem vecākiem tajā pašā laikā ir grūtības atbalstīt digitālās mācības un māj mācību. Turpinot veikt pasākumus ar mērķi nodrošināt skolas un skolotājus ar digitālo infrastruktūru un tiešsaistes mācību materiāliem, tiktu risināti daži no šiem jautājumiem un nodrošināta kvalitāte. Covid-19 krīze ļauj saskatīt vispārēju strukturālu problēmu saistībā ar digitālo prasmju apguvi, jo gandrīz pusei pieaugušo iedzīvotāju trūkst digitālo pamatprasmju un pieaugušo līdzdalība mācībās kopumā ir ievērojami mazāka nekā vidēji Savienībā. Nesenās reformas profesionālās izglītības jomā nav pietiekami stimulējušas darba devējus tajā piedalīties, un iespēja veikt apmācību darbvietā joprojām netiek pietiekami izmantota. Skolotāju trūkums norāda uz nepieciešamību palielināt skolotāja profesijas pievilcību.
- (22) Covid-19 uzliesmojums ir smagi ietekmējis darba apstākļus uzņēmumos, jo īpaši mazajos un vidējos uzņēmumos (MVU) un mikrouzņēmumos. Tāldarba režīma piedāvāšana ir sarežģīts uzdevums, un tikai desmitā daļa Polijas uzņēmumu ir pietiekami digitalizēti, lai varētu ātri pielāgoties jaunajiem apstākļiem. Viens no galvenajiem šķēršļiem MVU digitalizācijai ir zemais digitālo līdzekļu lietošanas prasmju līmenis uzņēmumu īpašnieku, vadītāju un darbinieku vidū. Digitālo tehnoloģiju izmantošana valsts pārvaldē ir būtiska, lai nodrošinātu valdības pakalpojumu sniegšanu, kā arī lai varētu vadīt krīzes uzraudzībai un pārvaldībai nepieciešamos pasākumus. Turklāt efektīvi digitālie publiskie pakalpojumi mazina nevajadzīgu regulatīvo un administratīvo slogu, un tam var būt izšķiroša nozīme atveseļošanas posmā.

- (23) Lai mazinātu Covid-19 krīzes ietekmi, Polijas valdība krīzes skartajiem uzņēmumiem ir piedāvājusi būtisku likviditātes atbalstu, izmantojot garantijas, aizdevumus un uz nosacījumiem balstītas dotācijas un īpašu uzmanību pievēršot MVU un mikrouzņēmumiem. Valdības pasākumus atbalsta Polijas Valsts banka, tostarp ar valsts obligāciju iegādes programmu sekundārajā tirgū un ievērojamiem procentu likmju samazinājumiem. Lai palīdzētu uzņēmējdarbības nozarei veikt savu darbību un veicinātu ekonomikas atveseļošanu, ir svarīgi, lai minētie pasākumi tiktu efektīvi un ātri īstenoti un lai starpnieki tos efektīvi novirzītu labuma guvējiem. Izstrādājot un īstenojot minētos pasākumus, ir jāņem vērā banku sektora noturība un jāuzrauga finanšu sistēmas stabilitāte. Uzlabot krīzes skarto uzņēmumu naudas plūsmu palīdz arī iespēja atlikt nodokļu un sociālo iemaksu maksājumus un valsts iestāžu līgumsaistību maksājumu paātrināšana.

- (24) Lai veicinātu ekonomikas atveseļošanu, būs svarīgi pasteidzināt labā sagatavotības stadijā esošo publisko investīciju projektu īstenošanu un veicināt privātās investīcijas, tostarp, veicot attiecīgas reformas. Polijas ekonomika ir oglekļietilpīga, un gaisa kvalitāte ir viena no zemākajām Savienībā, un tas rada nopietnas bažas par vidi un veselību. Tāpēc ir svarīgi plānot un pieņemt vērienīgus pasākumus, kuru mērķis ir laikus īstenot pārkārtošanos uz tīru enerģiju saskaņā ar Eiropas zaļo kursu un nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Lai gan optiskās šķiedras tīklu ieviešana Polijā pārsniedz Savienības vidējo rādītāju un iepriekšējos gados ir panākts ievērojams progress īpaši ātrdarbīgu un mobilo platjoslas pieslēgumu ieviešanā, Polija joprojām krietni atpaliek no saviem noteiktajiem savienojamības mērķiem. Ekonomikas atveseļošanu varētu vēl vairāk atbalstīt ar būtiskām investīcijām ilgtspējīga transporta infrastruktūrā, lai uzlabotu savienojamību starp perifēriem apgabaliem un saimnieciskās darbības centriem. Polija arvien vairāk paļausies uz zinātni un inovāciju, lai ilgtermiņā nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju. Vispārējie izdevumi pētniecībai un izstrādei attiecībā pret IKP joprojām ir zemāki par Savienības vidējo rādītāju, un, neraugoties uz redzamo progresu daudzos valsts inovācijas ekosistēmas politikas pasākumu kopuma komponentos, sadarbība starp zinātni un uzņēmumiem joprojām ir galvenais šķērslis Polijas ceļā uz inovācijas stiprināšanu. 2021.–2027. gadam paredzēto līdzekļu plānošana Taisnīgas pārkārtošanās fondam, kas aplūkots Komisijas priekšlikumā, varētu palīdzēt Polijai risināt dažas no problēmām, ko rada pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku, jo īpaši teritorijās, kas ietvertas 2020. gada ziņojuma par valsti D pielikumā. Tas ļautu Polijai optimāli izmantot minēto fondu.
- (25) Stabīlai un paredzamai uzņēmējdarbības videi un labvēlīgam investīciju klimatom ir svarīga nozīme ekonomikas atveseļošanā pēc pandēmijas. Šajā ziņā būtiski elementi ir tiesu sistēmas neatkarība, efektivitāte un kvalitāte. Juridiskā noteiktība, tostarp piekļuve neatkarīgām tiesām, un uzticēšanās reglamentējošo rīcībpolitiku kvalitātei un paredzamībai un iestādēm, ir būtiski faktori arī iekšējā tirgus darbībai un Polijas pozīcijas saglabāšanai Eiropas piegādes ķēdēs situācijā pēc pandēmijas. Papildus Komisijas ilgstoši paustajām bažām par tiesiskumu Polijā – par vairākiem jautājumiem jau ir lemts Eiropas Savienības Tiesas nolēmumos – nesenā situācijas attīstība rada turpmākas bažas, apdraudot Polijas un Savienības tiesiskās kārtības darbību.

- (26) Spēcīga un stabila regulatīvā vide ir pamats ekonomikas izaugsmes un privāto investīciju uzturēšanai. Pienācīgas publiskā sektora un sociālo partneru apspriešanās trūkums negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vides stabilitāti un noturību, kā arī tiesību aktu kvalitāti. Sabiedriskās apspriešanas tika noteiktas par obligātām attiecībā uz Ministru padomes ierosinātiem likumprojektiem, tomēr tās vai nu netiek veiktas, vai nav obligātas attiecībā uz priekšlikumiem, kuri tiek iesniegti saskaņā ar citu kārtību, piemēram, parlamenta deputātu iesniegtajiem priekšlikumiem. Šī nekonsekvence vēl vairāk ietekmē tā rezultātā pieņemto tiesību aktu kvalitāti. Turklāt ir pasliktinājusies sociālā dialoga kvalitāte, jo īpaši tāpēc, ka politikas veidošanas procesā apspriešanas nenotiek vai arī tās ir ļoti īsas. Nodrošinot pietiekamu laiku apspriešanai, uzlabojot ieinteresēto personu viedokļu iestrādāšanu tiesību aktos un politikas dokumentos un iespējami samazinot to tiesību aktu skaitu, par kuriem apspriešanās nenotiek, tiktu stiprināta sociālo partneru iesaiste un uzlabota likumdošanas procesa kvalitāte. Sociālā dialoga padome veido institucionālu satvaru trīspusējam sociālajam dialogam. Tomēr 2020. gada aprīlī pieņemtās tiesību normas vājina sociālo partneru autonomiju Sociālā dialoga padomē un draud vēl vairāk pasliktināt sociālā dialoga efektivitāti valstī.
- (27) Polijai adresētie ieteikumi, kas izklāstīti šajā ieteikumā ("2020. gada valstij adresētie ieteikumi"), pievēršas Covid-19 pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes novēršanai un ekonomikas atveseļošanas veicināšanai, taču 2019. gada valstij adresētie ieteikumi attiecās arī uz reformām, kuras ir būtiskas, lai risinātu strukturālās problēmas vidējā termiņā līdz ilgtermiņā. 2019. gada valstij adresētie ieteikumi nav zaudējuši aktualitāti un arī turpmāk tiks pārraudzīti visā nākamā gada Eiropas pusgadā. Tas ietver 2019. gada valstij adresētos ieteikumus, kas skar ar investīcijām saistīto ekonomikas politiku. Visi 2019. gada valstij adresētie ieteikumi būtu jāņem vērā kohēzijas politikas finansējuma stratēģiskajā plānošanā pēc 2020. gada, tostarp pašreizējās krīzes ietekmes mazināšanas pasākumos un izejas stratēģijās.

- (28) Eiropas pusgads nodrošina satvaru pastāvīgai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanai Savienībā un tādējādi var veicināt ekonomikas ilgtspēju. Dalībvalstis savās 2020. gada valsts reformu programmās ir izvērtējušas progresu, kas gūts ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanā. Nodrošinot 2020. gada valstij adresēto ieteikumu pilnīgu īstenošanu, Polija sekmēs progresu IAM sasniegšanā un dos ieguldījumu kopīgos pūliņos nodrošināt konkurētspējīgu ilgtspēju Savienībā.
- (29) Komisija 2020. gada Eiropas pusgada kontekstā ir veikusi Polijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2020. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2020. gada konverģences programmu, 2020. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti valstij adresētie ieteikumi, kas Polijai adresēti iepriekšējos gados. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Polijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (30) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2020. gada konverģences programmu, un tās atzinums ⁸ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

⁸ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

AR ŠO IESAKA Polijai 2020. un 2021. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku ar mērķi panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju, vienlaikus veicinot investīcijas. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas izturētspēju, piekļūstamību un efektivitāti, tostarp, nodrošinot pietiekamus resursus un paātrinot e-veselības pakalpojumu ieviešanu.
2. Mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību, jo īpaši, veicinot elastīgu un saīsināta darbalaika režīmu izmantošanu. Mērķtiecīgāk virzīt sociālos pabalstus un nodrošināt piekļuvi šiem pabalstiem tiem, kam tie ir vajadzīgi. Uzlabot digitālās prasmes. Turpināt veicināt uzņēmumu un valsts pārvaldes digitalizāciju.
3. Turpināt centienus nodrošināt uzņēmumiem piekļuvi finansējumam un likviditāti. Pasteidzināt labā sagatavotības stadijā esošo publisko investīciju projektu īstenošanu un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atveseļošanu. Koncentrēt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju, jo īpaši uz digitālo infrastruktūru, tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu un ilgtspējīgu transportu, tādējādi veicinot pakāpenisku ekonomikas dekarbonizāciju, tostarp ogļu ieguves reģionos.
4. Uzlabot investīciju vidi, jo īpaši, aizsargājot tiesu iestāžu neatkarību. Nodrošināt efektīvas sabiedriskās apspriešanas un sociālo partneru iesaistīšanu politikas veidošanas procesā.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*